

LA MORT TANCA EL TRIANGLE POÈTIC DE MIQUEL PERIS I SEGARRA

Un adéu estètic

La setmana passada desapareixia un poeta considerat símbol a Castelló de la Plana. Miquel Peris i Segarra, amb la mort com a fons en tota la seua obra, moria mentre en la ciutat es multiplicaven els actes en el seu homenatge.

Albert Vicent

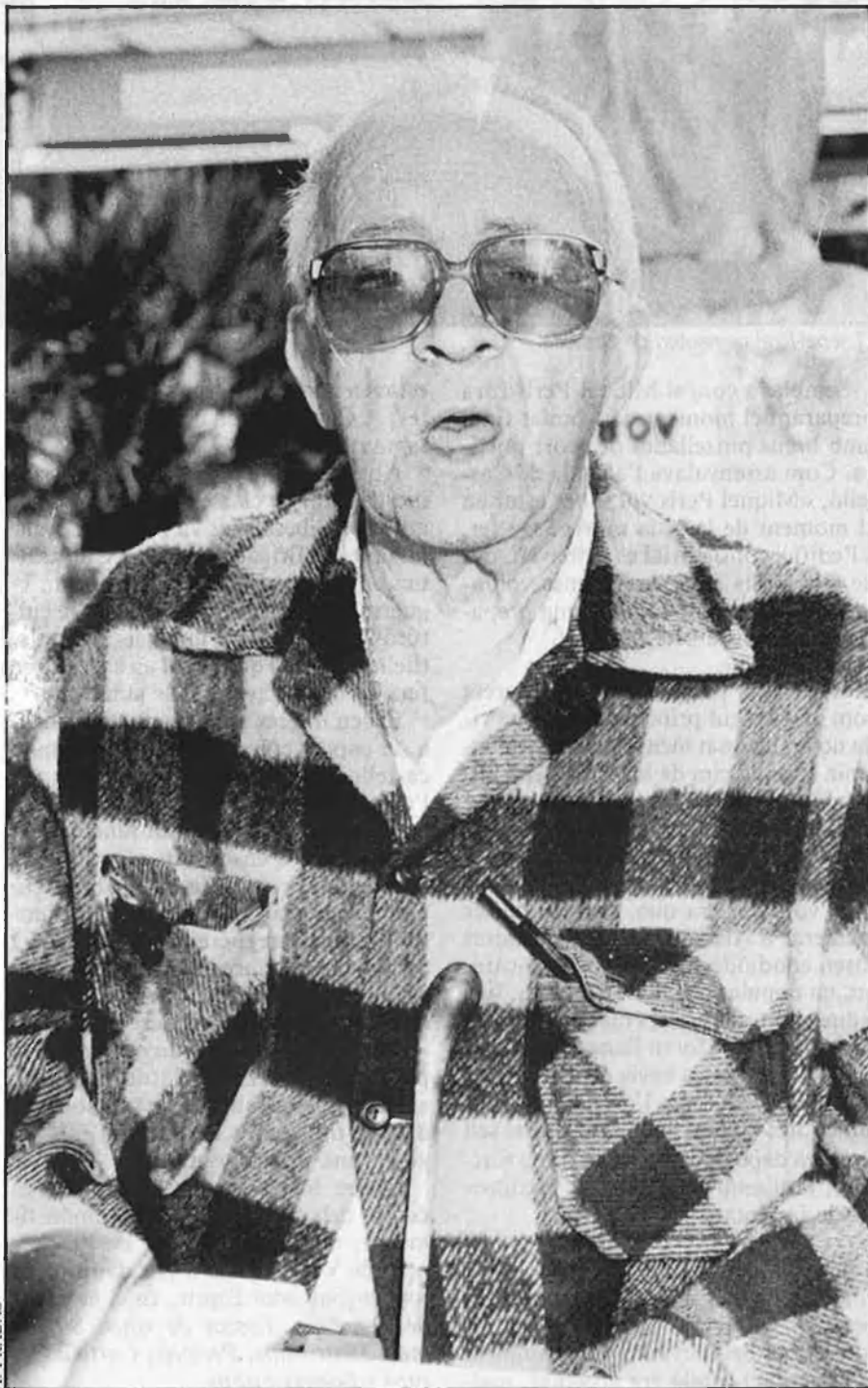
La mort de Miquel Peris i Segarra dimecres passat, dia 30, va estar anunciada per tota una sèrie de ritus que cobrien Castelló amb un tel d'enyorança. El fill predilecte de Castelló, un dels set que té la ciutat, es va convertir en notícia des de l'absència. Posat al llit per una greu malaltia, va acabar els seus dies mentre la ciutat s'omplia d'actes d'homenatge. Així, després de tres anys sense representar-se al Teatre Principal, enguany tornava a l'escenari el *Betlem de la Piga*, amb text del mateix Miquel Peris i música de Matilde Salvador, muntatge teatral sobre una contalla de Josep Pascual Tirado, la mort del qual es commemora també aquests dies a Castelló en el seu cinquanta aniversari.

D'altra banda, la Societat d'Amics de la Poesia de Castelló presentava el cinquè volum de la col·lecció ALCAP, un llibre de Miquel Peris titulat *Vivències de mi andadura*. I, a més, l'alcalde de Castelló, Daniel Gozalbo, presentava els darrers poemes escrits pel mestre-poeta. Els textos, titulats *Novells poemes d'amat*, han estat il·lustrats pel pintor Lluís Bolumar i foren escrits per Miquel Peris en el transcurs d'un acte que va tenir lloc al Grau de Castelló l'octubre últim, quan l'institut del districte marítim fou batejat amb el nom del poeta castellanenc. Mentre els polítics locals lloaven el poeta, aquest, ja malalt, escrivia amb lletra menuda sobre l'amor, la mar, els mariners utòpics i els perills que els aguaiten i, és clar, sobre la mort. Ara, poemes i dibuixos seran publicats en una edició especial que editarà l'ajuntament de Castelló, després de muntar una exposició amb els originals.

Fins i tot, en el darrer acte d'estima per a la ciutat que li va veure nàixer un 5 d'octubre de 1917 —dates revolucionàries per a un home que anà contracorrent—, Miquel Peris feia acte d'entrega a l'ajuntament dels seus úl-

tims poemes, dedicats a la regina de les festes de la Magdalena, Na Violant d'Hongria, i a les sis dames de la ciutat.

La condició que va posar l'escriptor fou que anaren brodats a un mocador que formarà part del vestuari durant les properes festes. I un últim fet simbòlic. En un acte íntim, l'autor de *Tenebres* va entregar a Daniel Gozalbo el popular bastó de canya que l'acompanyava pels carrers de Castelló.

Miquel Peris: el domini de l'art de viure poèticament.

El sepel·li, al cementiri de Castelló.

Semblava com si Miquel Peris fóra preparant el moment del comiat final amb breus pinzellades de mort poètica. Com assenyalava l'alcalde de Castelló, «Miquel Peris vol saber estar en el moment de la seua mort». De fet, a l'edifici consistorial es trobaven, des de feia molts anys, les últimes voluntats del poeta, que també tenia preparats els recordatoris de mort.

Si als seus poemes la mort apareix com un element principal, a la seua vida no ho ha estat menys. El joglar l'entenia com un cim de la vida i per a ell el punt més important era perviure en el record i en l'obra literària. Per això, tenia organitzades les seues exèquies com un espectacle teatral. La seua última voluntat era que, després de ser incinerat a Alacant, les seues cendres foren conduïdes per Sento el Macareno, un popular pescador del Grau, fins a dues-centes braçades mar endins, davant Castelló, i foren llançades al mar que tantes vegades havia descrit. Finalment, a instàncies de l'alcalde i els seus amics més íntims, va tolerar que el seu cos fóra depositat al cementiri de Castelló, junt amb els altres fills predilectes de la ciutat.

45 anys tenia Miquel Peris quan va començar a manifestar la seua vessant poètica. Començà participant en els jocs florals dels anys 60, l'únic ambient literari on el català era acceptat, malgrat que els escriptors que l'utilitzaven

estaven considerats com uns folkloristes. A Castelló eren els temps del *Certamen Literari*.

Abans, Miquel Peris havia estat mestre. Fill de classe mitjana i educat amb tocs liberals, es va fer adult organitzant les Brigades de Xoc Cultural, una *missió pedagògica* que, durant la guerra d'Espanya, va fer arribar la cultura als pobles més amagats: recitals, titelles, teatre i qualsevol aire fresc que fera oblidar l'avanç dels sublevats.

El seu interès per la natura el porta a ser capdavanter de l'excursionisme castellanenc i va ser fundador de l'acampada de quinze dies a Sant Joan de Penyagolosa. De la conjunció de la natura amb l'ensenyament van eixir més de dues-centes fitxes de Formació Estètica i durant els darrers anys d'ensenyança aparegué el poeta. El 1962 començà a escriure i, set anys després, es publicava el seu primer llibre, *Aiguamoll i senill*. Aquest text, amb «Cançonetes de tot l'any», «Afanys primaverals», «Dèries tardorenques», «Paisatge» i «Cançons de bressols nadales», tots escrits de 1965 a 1971, segueix una línia paisatgista.

El seu segon gran bloc d'obres és deutor dels clàssics, de Juan Ramón Jiménez, de Bernat Artola, de l'esperpent de Valle-Inclán i, per damunt de tots, de Salvador Espriu. És el moment de *Tenebres*, *Fossar de naus*, *Soliloquis*, *Mascarada*, *Periples*, *Carta a Gerard* i *Sonets íntims*.

Són llibres on Miquel Peris desco-

breix els temes universals de l'amor, la mort, la vida, les reflexions estètiques i la metafísica. Textos influïts per un punt comú al que va inspirar Espriu. Com va dir en certa ocasió: «Salvador Espriu, el vaig llegir molt avançat, perquè no volia que m'influïra en res, però tots dos som dos mediterranis i, per tant, el problema de la mort és comú».

Amb la mort, el triangle poètic de Miquel Peris es tanca marcat per l'amor i el paisatge. «Cal viure poèticament», solia comentar. «El poeta no ha de controlar-se i, sobretot, ha de ser sincer; si no hi ha sinceritat no hi ha poesia, podrà haver-hi esteticisme, però no poesia autèntica». I apareix el marineret d'ulls blaus, protagonista singular que sublima tots els amors que compartí Miquel Peris al llarg de la seua vida. I el paisatge: «És l'espai on es desenvolupa l'escriptor i, per tant, ha de jugar un paper importantíssim». Una proposta que eleva al màxim exponent en la inèdita *Alada del navegant perdut*, perquè «el poeta es mou en un temps i un espai, i, per tant, ha d'anar de dins a fora».

Els últims anys, Miquel Peris ha conjugat ensenyament i literatura i ha publicat, en col·laboració amb el dibuixant Pere Rambla, alguns llibres didàctics que aposten per la normalització lingüística. Setanta anys li han donat per a molt a Miquel Peris. Tant, que fins l'últim adéu ha estat un dels signes més estètics per a un home que va dominar l'art de viure poèticament. □